

Eliška (15 let)

Rodina

- otec: 38 let, dělník
- matka: 36 let, nezaměstnaná
- sourozenci: bratr (18 let) žije u matky, nevlastní bratr (5 let) žije u rodičů (matky a nevlastního otce Elišky)

Eliška je z rozvedeného manželství, maminka se podruhé provdala (před 7 lety). S novým partnerem si už celkem rozumí, dřív bývaly větší hádky, které byly příčinou Eliščiných útěků z domu. Eliščin starší bratr má problémy s alkoholem, Eliščin biologický otec také, současný partner matky rovněž. S biologickým otcem se Eliška dřív vídala téměř denně, teď se vztahy zhoršily. Další děti od otce jsou v dětském domově, kvůli alkoholismu, špatnému socioekonomickému zázemí otce.

Z psychologického vyšetření

Letos po dvouměsíčním pobytu na psychiatrické klinice v Brně Bohunicích odešla Eliška s diagnózou – jiné smíšené poruchy chování a emocí. Hospitalizovaná byla pro výraznou úzkostnou symptomatologii, kterou „zapíjela“, měla i zrakové a sluchové pseudohalucinace. Také se předávkovala psychofarmaky, které užívala v rámci ambulantní psychiatrické péče, ve které je asi poslední dva roky.

Eliška disponuje nadprůměrným intelektovým potenciálem. Je extrovertně prožitkově orientovaná, to znamená, že se více zaměřuje na svět okolo sebe, než na své vnitřní prožívání. Na své okolí ale působí právě naopak - introvertně.

Při vážném rozhodování a racionálním uvažování ji téměř vždy impulzivně „přemohou“ její emoce, které mnohdy nedostatečně kontroluje nebo jindy je naopak vůlí nepřiměřeně potlačuje. Byly zaznamenány emoční „výbuchy“ ve spojitosti s neuspokojenou psychickou potřebou, zejména s potřebou citové blízkosti. Zjištěná emocionalita Elišky nese znaky nezralosti až primitivity, což je příčinou hůře přizpůsobivého chování. Eliška je nadměrně zaujatá sama sebou. Trpí pocity nespokojenosti až degradace své hodnoty, což může

způsobovat potíže v utváření vztahů k druhým lidem: „Jsem špatná, nezasloužím si lásku druhých. Druzí mě nemají rádi, proto jsem asi špatná.“ Eliška velmi touží po blízkém vztahu, ale v interakcích s druhými lidmi neočekává pozitivní zpětné vazby, proto se mezi lidmi necítí příjemně, má tendence se distancovat, chová se rezervovaně. Lépe se cítí v intimním dyadickém vztahu. Eliška by mohla mít dobré zdroje ke zvládnání stresu, ale nevyužívá je, zejména situačně psychicky selhává, hlavně ve spojitosti se vztahovými změnami nebo událostmi, které se jí emočně dotýkají. Svět okolo sebe má pod přísnou kontrolou bez známek výraznějšího pocitu úzkosti. Jeví známky opatrnosti a vztahovačnosti. Dobře prosperuje v prostředí, které je hlavně emočně čitelné, srozumitelné a předvídatelné.

Ze záznamů školy

Eliška nyní navštěvuje základní školu desátým rokem, je v podruhé v 9. třídě. Eliška se do školní skupiny zapojila hned a bez problémů. Působí jako klidná, rozvážná dívka. Je však ve velké tenzi (pohyby nohou). Má smysl pro dobro a spravedlnost. Nepotřebuje na sebe upoutávat pozornost. Je kamarádká, dokáže pomoci ostatním, slabším. Ve škole respektuje autoritu. Vystupuje slušně jak k učitelům, tak k vrstevníkům. Školní úkoly plní poctivě a svědomitě. Pracuje zcela samostatně. Dokáže se soustředit dlouhou dobu. Úkoly dokončuje. Pracovní tempo – rychlé, pohotové. Čtení – výrazné, s porozuměním. Písmo – čitelné, bez chyb. Výslovnost – bez nápadností. Slovní zásoba – bohatá (slohová cvičení jí nedělají problém). Ústní projev – plynulý, souvislý. Komunikace – na dobré úrovni, je sociálně zdatná. Početní výkony hbité, pohotové. Práce na PC – na dobré úrovni. Manuálně zručná, čistotná. Výtvarný projev – pěkný, ráda dotváří texty, citáty jemnými, citlivými kresbami. Eliška má pěkný vztah ke školní práci. Má zájem o dokončení 9. ročníku ZŠ. Dobře se orientuje v učebnicích, knihách. Její dosavadní školní výsledky odpovídají lepšímu průměru.

Otázky:

- 1) Jaké náznaky či projevy poruch chování jste u Elišky zaznamenali?**
- 2) Které faktory, popsané v předkládané kazuistice, působí rizikově ve vývoji Elišky?**

Zaměřte se na následující oblasti:

- RIZIKA SPOJENÁ S OSOBNOSTÍ
- RIZIKA SPOJENÁ S RODINOU
- RIZIKA SPOJENÁ SE ŠKOLOU
- RIZIKA SPOJENÁ SE SPOLEČNOSTÍ

- 3) Které faktory naopak mohou působit protektivně? Jak by se daly využít k podpoře Elišky?**
- 4) K jakým cílům by měla podpora Elišky směřovat (zaměřte se na dílčí časově blízké cíle, ne na vzdálenější budoucnost)?**